

Dhr Alexander De Croo

Eerste minister

Mvr Sophie Wilmès

Vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en van de Federale Culturele Instellingen

Dhr Vincent Van Quickenborne

Vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee

Brussel, 13 juli 2021

Geachte heer De Croo,
Geachte ministers,

Reden van mijn brief is de zorgwekkende toestand van **de heer Bartosz Kramek**, een inwoner van België en een mensenrechtenactivist die onlangs in Polen werd gearresteerd. De heer Kramek is de voorzitter van de Raad van Toezicht van de Open Dialogue Foundation (ODF). Deze NGO is in Brussel gevestigd (ondernemingsnummer 0707619354) en zet zich zowel in voor democratie en mensenrechten in autocratische landen, als voor de bescherming van de rechtsstaat en burgerlijke vrijheden in Polen. Naast Brussel heeft ODF ook kantoren in Warschau en Kyiv. Hun activiteiten tegen de democratische erosie in Polen zijn al langer een doorn in het oog van de Poolse autoriteiten. Sinds 2017 worden de vertegenwoordigers en medewerkers van ODF regelmatig lastig gevallen.

Op 23 juni werd de heer Kramek op verzoek van van het regionale parket in Lublin (Polen) gearresteerd door agenten van de Binnenlandse Veiligheidsdienst (ABW).¹ Hoewel de rechtbank aanvankelijk een borg van 300.000 PLN oplegde, werd tegen deze beslissing beroep aangetekend door de regionale officier van justitie. Dit betekent dat, als de rechtbank de officier van justitie in het gelijk stelt, **de heer Kramek ten minste 3 maanden in de gevangenis moet blijven** en een politiek gevangene wordt in een EU-lidstaat, ongeacht de borgtocht.

De aanklachten tegen de heer Kramek zijn het gebruik van belastingparadijzen om fondsen te verbergen, het witwassen van gelden en het ontvangen van illegaal verworven fondsen met als doel de staatsbelangen te ondermijnen. Het gaat om vage en dubieuze beschuldigingen die de politieke vervolging van de heer Kramek moeten verrechtvaardigen en die zo uit het draaiboek komen van gekende autoritaire staten. De gronden om hem in de cel te houden houden geen steek. Hij wordt er van verdacht te willen onderduiken en te vluchten voor justitie, terwijl hij net regelmatig is teruggekomen naar Polen om er rechtszaken, demonstraties en openbare evenementen bij te wonen. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat de heer

¹ De aanhouding van de bekende activist & voorzitter van de Raad van Toezicht van ODF werd breed uitgemeten in de Poolse pers, b.v.: <https://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7,114883,27239591,bartosz-kramek-zatrzymany-przez-agencje-bezpieczenstwa-wewnetrznego.html>

Kramek aan de rechtsgang zou willen ontsnappen, en dat is precies wat zijn detentie ongegrond, zorgwekkend en zelfs intimiderend maakt.

Het is ons welbekend dat de kwaliteit van **de rechtsstaat in Polen de afgelopen jaren sterk is verslechterd** en dat de rechtbanken steeds meer gebonden zijn geraakt aan de Poolse regering. Hun onafhankelijkheid is zodanig uitgehold dat dit een bedreiging is geworden voor de fundamenteën van de Europese democratie.

De Commissie van Venetië heeft vastgesteld dat het openbaar ministerie niet onafhankelijk is van de regering in Polen.² Dat blijkt helaas ook uit de juridische problemen van de heer Kramek en de Open Dialogue Foundation. De herhaalde douane- en fiscale controles bij ODF hebben nooit enige onregelmatigheid aan het licht gebracht. Eerdere pogingen tot vervolging hebben nooit geleid tot een veroordeling. De nieuwe juridische acties zijn duidelijk gemotiveerd door hun kritiek op de Poolse overheid en moeten gezien worden tegen de achtergrond van de ongeveer 20 rechtszaken die ODF heeft aangespannen tegen de functionarissen en medewerkers van de regerende PiS partij. Alle zaken die tot nu toe zijn afgehandeld, heeft ODF gewonnen.³

Ik verwijs ook naar eerdere dossiers. In 2018 werd mevrouw Lyudmyla Kozlovska uit Oekraïne, oprichtster van ODF en echtgenote van de heer Kramek, door de Poolse autoriteiten op de zwarte lijst van het Schengeninformatiesysteem geplaatst op basis van dezelfde beschuldigingen die nu tegen haar man worden gebruikt. Het uiteindelijke doel van de Poolse regering was om ODF het zwijgen op te leggen door mevrouw Kozlovska uit de Europese Unie te krijgen.⁴ De Belgische regering toonde toen haar engagement voor de rechtsstaat en mensenrechten en negeerde deze politiek geïnspireerde listing, samen met andere Europese lidstaten. Bovendien verleende ons land aan mevrouw Kozlovska vervolgens een verblijfsvergunning van 5 jaar, waardoor ze haar werk voor de rechtsstaat en vrije, democratische instellingen in Polen kan voortzetten.⁵ Die beslissing maakt me trots en geeft me vertrouwen dat u opnieuw zult opkomen voor de mensenrechten en de rechtsstaat.

De vervolging door de Poolse regering van Open Dialogue Foundation en de 'civil society' in het algemeen is nog zorgwekkender als men kijkt naar de link met ons land. **De heer Kramek en zijn vrouw mevrouw Kozlovska zijn volwaardige inwoners van België.** Mevrouw Kozlovska is in het verleden door onze regering beschermd tegen politieke vervolging. Mijn vrees is dat de **Poolse autoriteiten België zelfs om wederzijdse rechtshulp zou kunnen vragen** tegen andere vertegenwoordigers van ODF, van wie sommigen Belgische staatsburgers zijn (bijvoorbeeld de vicevoorzitter van ODF, de heer Martin Mycielski). Bovendien zou Polen zelfs zo ver kunnen gaan om Europese aanhoudingsbevelen uit te vaardigen. Ik verwijs daarbij graag naar soortgelijke uitleveringsverzoeken tegen Poolse burgers die door Ierse en Nederlandse rechtbanken werden afgewezen op grond van het feit dat Polen geen onafhankelijke rechterlijke macht meer heeft, en het recht op een eerlijk proces niet kan garanderen (art. 6 EVRM).⁶ Ik heb het volste vertrouwen in onze eigen rechtsgang.

² [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2017\)028-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2017)028-e)

³ <https://en.odfoundation.eu/a/9523.20-lawsuits-filed-against-law-and-justice-interim-measure-against-tvp/>

⁴ https://wyborcza.pl/7,75398,26858181_wsa-uchylil-postepowanie-ktore-doprowadzilo-do-wydalenia-z.html?disableRedirects=true

⁵ <https://en.odfoundation.eu/a/9116.lyudmyla-kozlovska-receives-residence-permit-in-belgium/>

⁶ Over de Ierse zaak, <https://www.theguardian.com/world/2018/mar/13/ireland-refuses-artur-celmer-extradition-poland-justice-reforms-ecj>, en over de Nederlandse zaak <https://www.politico.eu/article/dutch-court-escalates-rule-of-law-battle-with-poland/>.

België kan zich niet afzijdig houden van politieke vervolging binnen de Europese Unie, zeker omdat de Poolse autoriteiten hun aanvallen op het maatschappelijk middenveld op ons land zouden kunnen richten. Als lid van het Federaal Adviescomité voor Europese Aangelegenheden durf ik vragen om bij de Poolse regering tussen te komen om de onmiddellijke vrijlating van de heer Kramek te vragen en de vervolging van Open Dialogue Foundation te stoppen. Ons land heeft eerder al de kant gekozen van de Poolse rechtsstaat en kan het opnieuw doen. Ik ben ervan overtuigd dat uw steun een verschil zal maken voor de heer Kramek en andere verdedigers van de democratie in Polen.

Hoogachtend,

Mark Demesmaeker

Senator N-VA

Voorzitter Commissie Transversale Aangelegenheden

Lid FACEA

Lid OVSE PA